

PŘÍMÝ A NEPŘÍMÝ STYK RODIČE S NEZLETILÝM DÍTĚTEM

MARTIN KORNEL

Právnická fakulta, Masarykova univerzita

Abstrakt

Tato stat' seznámí čtenáře s některými z možností, které nabízí praxe rodičům a soudům při úpravě styku v českých právních podmínkách. Příspěvek tedy zkoumá a stručně sumarizuje různé formy styku rodiče s dítětem. Rovněž se zabývá výhodami a nevýhodami jednotlivých forem a podob styku rodiče s dítětem. Přitom se zaměřuje zejména na přímý a nepřímý styk a styk rodiče s dítětem za účasti třetích osob.

Klíčová slova

přímý styk, nepřímý styk, styk s dítětem za účasti třetí osoby,

Abstract

Parent-child contact has become one of the most important issues in the field of family law. This paper explores different forms and patterns of contact in Czech legal conditions. It offers definitions and descriptions of direct and indirect contact. Furthermore, it surveys which strengths and weaknesses each of them contains. Direct contact, as well as indirect, should appear in many forms, thus, courts and parents have to carefully select what is in the best interest of the child in a specific situation. This paper should provide some resolutions of above-mentioned problems.

Key words

direct contact, indirect contact, supervised contact, supported contact

Styk rodiče s nezletilým dítětem je základním prostředkem udržování vzájemného vztahu v případech, kdy rodič nemá dítěte ve své péči. Přitom okolnosti, za kterých dítě není v péči rodiče mohou být různorodé, například po rozvodu rodičů a svěřením dítěte do výchovy pouze jednoho z nich nebo při nařízení ústavní výchovy podle § 46 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění pozdějších předpisů (dále i „ZR“). V teorii i praxi lze rozeznat celou řadu podob styku a následující text má poskytnout jejich přehlednou systematizaci a naznačit, v jakých

situacích je vhodné jednotlivé formy využívat.

Podobu styku rodiče s dítětem určují v obecné rovině tři základní činitele, kterými jsou rodiče, dítě a zájem dítěte. Role rodičů v tomto případě plyne z jejich postavení nositelů rodičovské zodpovědnosti podle § 31 a násl. ZR a také z § 27 odst. 1 ZR, který vyjadřuje preferenci dohody rodičů o styku s dítětem bez schválení soudu před soudní úpravou styku. Rovněž role dítěte je nezpochybnitelná, neboť dítěti náleží ve smyslu § 31 odst. 3 ZR právo o sobě do určité míry rozhodovat v rámci své rozhodovací autonomie.¹ Zájem dítěte má být podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (Sdělení č. 104/1991 Sb.) klíčovým hlediskem při jakékoliv rozhodovací činnosti, která se nějakým způsobem dítěte dotýká. Rovněž § 27 odst. 2 ZR ukládá soudu povinnost o styku rozhodnout v případě, vyžaduje-li to zájem na výchově a poměry v rodině. Nesporně tedy platí, že uzavřou-li rodiče o styku s dítětem dohodu, která bude v rozporu s jeho zájmem, má soud povinnost zahájit ve smyslu § 81 OSŘ řízení o úpravě styku rodiče s dítětem.² Je tedy zřejmé, že pokud není mezi rodiči o styku možná dohoda, případně je dohoda v rozporu se zájmy dítěte, vstupuje na scénu jako další činitel soud.³

Jak bylo již naznačeno výše, dohodu o styku s dítětem není nutné podle § 27 odst. 1 ZR uzavírat v písemné formě a proto můžeme považovat proces jejího uzavírání nebo případné změny za jednoduchý, neboť v zásadě postačí shoda obou rodičů. Navíc jsou-li rodiče schopni dohody ohledně podmínek a podoby styku, nebude pravděpodobně problém ani její následná realizace. Oproti tomu na soudní úpravu styku dojde s největší pravděpodobností zejména pokud jsou narušeny vzájemné vztahy a schopnost komunikace mezi rodiči, případně mezi rodičem a dítětem. Soudce se pak ocitá v komplikované situaci, kdy má jeho rozhodnutí korespondovat se zájmem dítěte, ale zároveň hledá řešení, které nezůstane pouze „na papíře“, ale bude ze strany rodičů i dítěte plněno, pokud možno dobrovolně. Případný výkon rozhodnutí nabízí jen výrazně limitované prostředky a často lze pochybovat o jejich účinnosti.⁴

Česká právní teorie ani právní řád nerozlišuje výslovně přímý a nepřímý styk, přičemž

1 K tomu srov. *Hrušáková, M., Králíčková Z. České rodinné právo*, 3. vyd., Brno: Doplněk, 2006, str. 242 nebo Nález ÚS ČR ze dne 19. 4. 2001, sp. zn. IV. ÚS 695/2001.

2 K tomu srov. Nález ÚS ČR ze dne 10. 3. 1998, sp. zn. I.ÚS 112/97.

3 K povinnosti soudu zahájit řízení shodně např. *Czigle, J. Vzory s komentářem : Návrh na úpravu styku s dítětem. Právní rádce*, 2005, č. 9, str. 79.

4 Viz *Králík, M. Úprava styku s nezletilým dítětem, Právní rádce*, 1999, č. 5, str. 10 a násl.

zpravidla pod pojem styk rodiče s dítětem subsumuje pouze formy zahrnující osobní kontakt.⁵ Styk rodiče s dítětem ovšem probíhá v celé řadě různých podob a na základě určitých rozlišovacích kritérií je možné vysledovat dělicí linii mezi formami styku, které jsou založeny na osobním setkání rodiče s dítětem a formami styku, které probíhají bez osobního kontaktu. Přímý styk lze definovat jako osobní setkání rodiče s dítětem ve stejnou dobu na stejném místě, přičemž obvykle dochází mezi rodičem a dítětem k vzájemné interakci. Zřetelně je tedy přímý styk klíčovým nástrojem pro rozvoj vzájemného vztahu a realizaci rodičovské péče o dítě.⁶ Oproti tomu pod pojem nepřímý styk zahrnujeme takové formy vzájemné interakce a komunikace mezi rodičem a dítětem, které nejsou založeny na osobním setkání. Samozřejmě i nepřímý styk přispívá k rozvoji vztahů a podle odborné literatury může v některých situacích dočasně nahradit přímý styk, nebo pomoci překonat komunikační bariéry mezi rodičem a dítětem.⁷

Z hlediska právní teorie je také sporné, zda můžeme pod pojmem nepřímý styk rozumět také právo rodiče na informace o dítěti.⁸ Zákon o rodině v § 26 odst. 4 vyčleňuje jako samostatné právo rodiče na pravidelnou informaci a nezahrnuje je pod pojem styk. Oproti tomu podle čl. 3 Úmluvy o styku s dětmi (sdělení č. 91/2005 Sb.m.s.) se stykem rozumí také právo rodiče na informace o dítěti a právo dítěte na informace o rodiči. Domnívám se, že právě s ohledem na Úmluvu o styku s dětmi je vhodné považovat právo na informace o dítěti za součást nepřímého styku rodiče s dítětem.

Přímý styk rodiče s dítětem

Přímý styk je základním prostředkem rozvíjení vztahu a realizace rodičovské role v situacích, kdy dítě a rodič nežijí společně. Dítě prostřednictvím přímého styku získává zejména pocit významu pro rodiče, zkušenosti s rozvíjením a navazováním důležitých mezilidských vztahů, osvojuje si celou řadu znalosti a dovednosti a v neposlední řadě může přímý styk pomoci napravit narušené citové vztahy.⁹

5 K tomu srov. *Průchová, B., Novák, T.* Omezený styk rodiče s dítětem. *Právo a rodina*, 2004, č. 3, str. 10 a násl., *Nová, H.* Problémy styku nezletilých dětí s rozvedenými rodiči. *Právní rádce*, 1995, č. 3, str. 12 a násl. nebo *Králík, M.* Úprava styku s nezletilým dítětem, *Právní rádce*, 1999, č. 5, str. 10 a násl.

6 Viz *Gilmore, S.* Contact /Shared Residence and Child Well-Being: Research Evidence and Its Implications for Legal Decision-Making. *Int. Jnl. of Law, Policy and Family*, 2006, Vol. 20, No. 3, s. 346, 347.

7 Srov. *Perry, A., Rayney, B.* Supervised, Supported and Indirect Contact Orders: Research Findings. *Int. Jnl. of Law, Policy and Family*, 2007, Vol. 21, No. 1, str. 25, 26.

8 Tamtéž, str. 26.

9 Srov. *Sturidge C., Glaser D.* Contact and Domestic Violence – The Experts' Court Report'. *Family Law*,

Odborná literatura používá pro rozdělení podob přímého styku různá kritéria. V tomto příspěvku nejprve rozčleníme podoby styku podle doby jeho trvání a frekvence, přičemž bude možné identifikovat celkem pět typových skupin.¹⁰ Vzhledem k tomu, že přímý styk rodiče s dítětem může probíhat za přítomnosti dalších osob kromě oprávněného rodiče, vytvoříme na základě odlišnosti v tomto znaku další členění.

Přímý styk a doba a frekvence styku

První typová skupina se vyznačuje tím, že dítě tráví s rodiči zhruba **stejnou dobu**. V podmínkách ČR lze do této skupiny řadit pravděpodobně pouze ty případy, kdy je dítě soudem svěřeno do společné nebo střídavé péče obou rodičů. Úprava tímto způsobem může být v zájmu dítěte a poskytovat mu prospěch pouze v některých případech a za splnění určitých podmínek.¹¹ Je pojmově vyloučeno, aby styk rodiče s dítětem byl upraven v rozsahu typickém pro tuto skupinu, proto není třeba se mu dále věnovat.

V druhé skupině případu je styk upraven ve „**standardním**“ **rozsahu**, což v českých reáliích znamená styk zhruba v každém druhém týdnu od pátku do neděle, jeden pracovní den v týdnu, několik dní v době vánočních, velikonočních a jarních prázdnin a dva až tři týdny v průběhu letních prázdnin.¹² Podle judikatury Ústavního soudu ČR přitom není možné tento zažitý vzorec úpravy styku nadřazovat zájmu dítěte a je nezbytné vždy styk nastavit tak, aby maximálně odpovídal zájmu dítěte.¹³ Styk rodiče s dítětem v tomto rozsahu může poměrně dobře zajistit zachování a rozvoj vztahů rodiče a dítěte, a je proto vhodný, pokud nejsou dány podmínky pro střídavou péči na jedné straně, a ani pro omezení či zákaz styku na straně druhé.¹⁴ Bude tedy ideálním řešením zejména, když jsou rodiče schopni alespoň minimální spolupráce a jejich bydliště nejsou od sebe příliš vzdálena.

2000. Cit. podle Making Contact Work : A Consultation Paper issued by the Children Act Sub-Committee of the Lord Chancellor's Advisory Board on Family Law [online] [cit. 11. 4. 2008]. str. 10. Dostupné z <http://www.dca.gov.uk/family/abfl.pdf>.

10 Členění převzato podle *Smyth, B.* Parent-Child Contact in Australia: Exploring Five Different Post-Separation Patterns of Parenting. Int. Jnl. of Law, Policy and Family, 2005, Vol. 19, No. 1, str. 1 a násl.

11 Viz *Hrušáková, M., Novák T.* Reálně o společné či střídavé porozvodové výchově. Bulletin advokacie, 1999, č. 30, str. 32-34.

12 K tomu srov. *Nová, H.* Problémy styku nezletilých dětí s rozvedenými rodiči. Právní rádce, 1995, č. 3, str. 12.

13 Viz Nález ÚS ČR ze dne 20. 1. 2005, sp. zn. II. ÚS 363/03.

14 Viz *Nová, H.* Problémy styku nezletilých dětí s rozvedenými rodiči. Právní rádce, 1995, č. 3, str. 12.

Pokud rodiče a dítě dělí velká vzdálenost, například žijí-li v různých státech, není obvykle vhodné ani možné styk upravit ve standardním rozsahu. Pak většinou styk probíhá pouze v období, kdy má dítě dlouhodobější **prázdniny**. Takto řídký kontakt může způsobit mezi rodičem a dítětem velké napětí a odcizení.¹⁵ Proto je vhodné doplnit tento způsob přímého styku o některé z forem nepřímého styku probírané dále.¹⁶ Přestože nejsou k dispozici statistiky, které by ozřejmily, mezi kolika rodiči a dětmi v ČR probíhá styk tímto způsobem, pravděpodobně to nebude příliš často a to i s ohledem na tradičně nízkou pracovní mobilitu obyvatel.

Na opačném pólu proti střídavé nebo společné péči, pokud jde o dobu, kterou tráví rodič s dítětem společně, stojí **malý nebo žádný styk**. Tuto skupinu tvoří především případy, kdy se rodič s dítětem nestýká, protože mu brání objektivní překážky, jako velká vzdálenost případně omezení či zákaz styku soudem podle § 27 odst. 3 ZR nebo subjektivní překážky, jako nezáměr o dítě nebo bránění ve styku druhým rodičem. V rámci této skupiny je často pozorován rozpad citového vztahu dítěte a nerezidentního rodiče se všemi důsledky.¹⁷ Nutno upozornit, že nemusí jít o důsledek nedostatečného styku, ale o vyústění z událostí, které se odehráli ještě před rozdělením rodiče a dítěte.¹⁸

Styk může být někdy nastaven tak, že dítě tráví s rodičem čas **pouze v denní dobu** a nepřespává u něj. Takový styk je obecně kvalitativně horší než styk, který zahrnuje také dobu noční. Je tomu tak zejména proto, že pokud dítě zůstává s rodičem přes noc, lze realizovat řadu činností, které k rodinnému životu patří a mohou upevnit vzájemné vztahy. Mezi takové činnosti patří například ukládání dítěte ke spánku, čtení před spaním nebo probouzení a oblékání dítěte.¹⁹ Kontakt s rodičem, který zahrnuje i přespání, pomáhá dítěti získat pocit, že jeho domov je také u rodiče, se kterým trvale nežije a není u něj pouze na návštěvě.²⁰

Přímý styk a přítomnost dalších osob

15 Viz *Smyth, B.* Parent-Child Contact in Australia: Exploring Five Different Post-Separation Patterns of Parenting. *Int. Jnl. of Law, Policy and Family*, 2005, Vol. 19, No. 1, str. 12.

16 Tamtéž.

17 Tamtéž, str. 9-10.

18 Například může jít o důsledek domácího násilí. K tomu srov. *Johnston, J. R.* Children of Divorce Who Reject a Parent and Refuse Visitation: Recent Research and Social Policy Implications for the Alienated Child. *Family Law Quarterly*, 2005, Vol. 38, No. 4, str. 763.

19 *Smyth, B.* Parent-Child Contact in Australia: Exploring Five Different Post-Separation Patterns of Parenting. *Int. Jnl. of Law, Policy and Family*, 2005, Vol. 19, No. 1, str. 14.

20 Tamtéž.

V praxi se lze bezesporu nejčastěji setkat s tím, že se rodič s dítětem setkává pravidelně v určité době, na určitém místě stanoveném dohodou rodičů nebo soudním rozhodnutím, **bez přítomnosti jiných osob**. Samozřejmě v téže době a na stejném místě může probíhat styk rodiče s více dětmi zároveň, což bude časté a vhodné zejména pokud půjde o sourozence. Takto probíhající styk je vhodný pro rozvoj vzájemného vztahu, zejména pokud již není vztah výrazněji narušen problémy a animozitou mezi rodiči nebo mezi rodičem a dítětem. Pokud má oprávněný rodič nového partnera, případně děti, je třeba zvážit, zda a v jaké míře budou do styku zainteresovány i tyto osoby. Vždy bude záležet na konkrétních okolnostech, ale v obecné rovině lze říci, že je vhodné, aby bylo dítě, pokud možno co nejpřirozenější formou, alespoň částečně vtaženo také do nové rodiny svého rodiče.

Styk rodiče s dítětem může probíhat také za **účasti druhého rodiče** nejčastěji v místě bydliště dítěte. Lze souhlasit se závěry odborné literatury, která považuje úpravu styku takovýmto způsobem za spíše nevhodnou, neboť přítomnost obou rodičů může přispívat ke gradaci konfliktu a negativní atmosféra musí v důsledku velmi významně ovlivnit i vztah dítěte k rodiči.²¹ Soud by měl k úpravě styku takovýmto způsobem přistupovat velmi obezřetně, aby nezpůsobil faktické vytěsnění rodiče ze života dítěte.

Oproti tomu se v odůvodněných situacích jako vhodnější jeví taková úprava styku, kdy se rodič s dítětem setkává za účasti **třetí osoby**, nejčastěji psychologa nebo jiného odborníka, obvykle na neutrální půdě. V současnosti probíhá takový styk nejčastěji v krizových centrech a nejsou k dispozici pracoviště, která by se přímo specializovala na zprostředkování nebo dohled nad stykem rodiče s dítětem.²² Problematická je taková úprava styku z pohledu stávající právní úpravy, podle které nelze třetí osobě uložit povinnost účastnit se styku, a pokud by se tato účast bránila, nebylo by vůči ní rozhodnutí vykonatelné.²³ Přesto lze mít za to, že v případě špatného vztahu rodičů nebo dítěte a rodiče, se kterým se má dítě stýkat, je takový způsob styku o mnoho vhodnější, než styk za účasti druhého rodiče. Upozorníme ovšem, že v i v tomto případě může být psychika dítěte významně zatěžována zejména proto, že styk probíhá v neznámém a cizím prostředí a je na rodičích dítěte a na odbornících, za

21 K tomu srov. *Průchová, B., Novák, T.* Omezený styk rodiče s dítětem. *Právo a rodina*, 2004, č. 3, str. 11-12.

22 Krizových center, které styk zprostředkovávají, je celá řada. Na území města Brna je to například Krizové centrum Spondea. Viz Spondea.cz [online] <http://www.spondea.cz/> [cit. 21.2. 2008].

23 K tomu srov. *Hrušáková, M. a kolektiv.* Zákon o rodině: komentář. 3. vyd., Praha : C. H. Beck, 2005, str. 99-100.

jejichž účasti styk s dítětem probíhá, aby vytvořili atmosféru, která dítě nebude frustrovat.

Můžeme rozlišovat, zda má přítomnost třetí osoby pomoci styk uskutečnit, nebo kontrolovat jeho průběh.²⁴ Toto rozlišení v zásadě napomáhá identifikovat dva základní účely, kterým může takový styk sloužit. Účast třetí osoby může primárně pomoci vytvořit, obnovit nebo znovu navázat vztah mezi rodičem a dítětem. Soud může také upravit styk výše zmíněným způsobem potřebuje-li si ověřit a kontrolovat, jakým způsobem probíhá interakce mezi rodičem a dítětem, případně nakolik je styk rodiče s dítětem v zájmu dítěte.²⁵ Pak třetí osoba slouží zejména jako určitá pojistka chránící dítěte a jako zdroj informací pro soud. Do určité míry je toto členění otázkou teorie a v praxi se rozdíly mohou smazávat a nebude neobvyklé, že třetí osoba při styku rodiče s dítětem plní obě role. Nemělo by zůstat bez povšimnutí, že styk rodiče s dítětem za účasti třetí osoby je z povahy věci řešením dočasným a po určité době by mělo být učiněno nové rozhodnutí reflektující výsledky dosažené prostřednictvím takto probíhajícího styku.

Nepřímý styk rodiče s dítětem

Nepřímý styk může probíhat v celé řadě forem a podob, přičemž nejčastěji bude přirozeným doplňkem přímého styku. V některých případech, by mohl soud přistoupit k upravení styku pouze v některé z nepřímých forem, například pokud se domnívá, že přímý styk není v zájmu dítěte, ale zároveň je potřeba zachovat pro něj do budoucna otevřený prostor.²⁶ V rámci nepřímého styku lze rozpoznat linii oddělující formy styku, které zahrnují některou z forem komunikace mezi rodičem a dítětem a formy styku, které mají rodiče pouze informovat o záležitostech týkajících se dítěte. Poznamenejme, že styk zahrnující pouhé sdělování informací o dítěti nemá sám o sobě potenciál vytvořit nebo zachovat mezi rodičem a dítětem vzájemný citový vztah. Avšak doplňuje-li vhodně jiné formy přímého nebo nepřímého styku, může k jeho rozvoji přispět.

24 Zahraniční literatura hovoří o *supported contact* a *supervised contact*. K tomu srov. *Perry, A., Rayney, B. Supervised, Supported and Indirect Contact Orders: Research Findings. Int. Jnl. of Law, Policy and Family, 2007, Vol. 21, No. 1, str. 26* nebo *Bainham, A. Children – The Modern Law. 3rd ed., Bristol : Jordan Publishing Limited, 2005, str. 518 a násl.*

25 Kontrola styku rodiče s dítětem je podle mého názoru odůvodněná například, pokud měl rodič v minulosti problémy z alkoholismem nebo násilným chováním. K tomu srov. *Perry, A., Rayney, B. Supervised, Supported and Indirect Contact Orders: Research Findings. Int. Jnl. of Law, Policy and Family, 2007, Vol. 21, No. 1, str. 26.*

26 Tamtéž, str. 37.

Nyní se zaměřím na způsoby nepřímého styku, které zahrnují komunikaci a interakci mezi rodičem a dítětem. Dlouhodobě se za jednu z vhodných forem nepřímého styku považuje komunikace prostřednictvím **telefonických hovorů**. V tomto ohledu je nejvhodnější, pokud rodič hovoří s dítětem aniž by musel být v kontaktu s druhým rodičem, aby se předešlo konfliktům mezi rodiči. Ideální je, pokud má dítě k dispozici mobilní telefon, pak by ale neměla stranou zůstat otázka jeho financování.²⁷ Mobilní telefon mohou rodič a dítě navíc využívat k vzájemnému zasílání textových nebo multimediálních zpráv. V posledních letech se významně zvýšily možnosti, které na poli nepřímého styku nabízí **počítač** s odpovídajícím hardwarovým vybavením a s připojením k internetu. Pokud jej mají rodič i dítě k dispozici, lze využít celou řadu možností, které jim tento prostředek nabízí.²⁸ Zahraniční literatura dokonce hovoří o nové generaci komunikace mezi rodičem a dítětem.²⁹ Rodič a dítě mohou být ve vzájemném kontaktu prostřednictvím internetových telefonických hovorů nebo videohovorů,³⁰ chatu, e-mailu, mohou spolu hrát prostřednictvím internetu hry, rodič může pomáhat dítěti s úkoly a podobně. K využití „virtuálního kontaktu“ musí být dítě i rodič schopni nabídnutých prostředků využít a bude tedy problematické zejména ve vztahu k dětem nižšího věku.³¹ S ohledem na rozvoj techniky budou v současnosti ke styku využívány v daleko menší míře **psané dopisy**, které však může nahradit právě zasílání emailů.

Hlavním účelem nepřímého styku, který nezahrnuje vzájemnou komunikaci, je udržet rodiče informovaného o záležitostech týkajících se dítěte. Nejčastěji jde o informace, týkající se zdravotního stavu dítěte, školy a volnočasových aktivit. Typicky může jít o zasílání lékařských zpráv, vysvědčení, fotografií, nebo videonahrávek, zachycujících dítě při jeho činnostech. Do této skupiny forem nepřímého styku může patřit také zasílání dárků dítěti.³²

Závěrem

Styk rodiče s dítětem může být účinným nástrojem pro zachování nebo rozvoj vztahu rodiče s

27 K tomu srov. *Nová, H.* Problémy styku nezletilých dětí s rozvedenými rodiči. *Právní rádce*, 1995, č. 3, str. 15.

28 K potřebnému vybavení a internetovému připojení pro účely styku rodiče s dítětem srov. *Shefts, K. R.* Virtual Visitation: Next Generation of Options for Parent-Child Communication. *Family Law Quarterly*, 2002, Vol. 36, No. 2, str. 312-317.

29 *Ibid.*, str. 303.

30 Řada těchto možností je k dispozici zdarma. Například s pomocí programu Skype. K tomu srov. How do you hello? [online] [cit. 21. 2. 2008]. Dostupné z <http://www.skype.com/intl/en/useskype/>.

31 Viz *Shefts, K. R.* Virtual Visitation: Next Generation of Options for Parent-Child Communication. *Family Law Quarterly*, 2002, Vol. 36, No. 2, str. 319.

32 Viz Rozsudek ESPL z 13. 12. 2000, *Glaser v. The United Kingdom*, § 26 (stížnost č. 32346/96).

dítětem. K tomu je ovšem zapotřebí, aby byly vhodným způsobem využity možnosti, které nabízí jeho jednotlivé formy. Přitom leží zejména na rodičích a případně na soudu břemeno správného rozhodnutí. Bohužel zejména řešení soudu, která by zahrnovala některé z forem nepřímého styku budou v praxi bez spolupráce rodičů velmi špatně realizovatelná, protože možnost jejich výkonu je výrazně omezenější než v případě přímého styku.³³ Zůstává tedy dosud nevyřešenou otázkou, zda lze vhodným způsobem zajistit vykonatelnost nepřímého styku. S ohledem na problematičnost výkonu přímého styku, přestože k tomu soudy disponují širší škálou nástrojů, lze k využití nepřímých forem styku v soudní praxi zaujmout spíše skeptické stanovisko. Přesto by neměly, z v této stati zmíněných důvodů, nepřímé formy styku zůstat zcela mimo pozornost právní praxe.

Literatura:

- [1] Bainham, A. *Children – The Modern Law*. 3rd ed., Bristol : Jordan Publishing Limited, 2005
- [2] Czigle, J. *Vzory s komentářem : Návrh na úpravu styku s dítětem*. Právní rádce, 2005, č. 9
- [3] Gilmore, S. *Contact /Shared Residence and Child Well-Being: Research Evidence and Its Implications for Legal Decision-Making*. Int. Jnl. of Law, Policy and Family, 2006, Vol. 20, No. 3
- [4] Hrušáková, M. a kolektiv *Zákon o rodině: komentář*. 3. vyd., Praha : C. H. Beck, 2005
- [5] Hrušáková, M., Králíčková Z. *České rodinné právo*, 3. vyd., Brno: Doplněk, 2006
- [6] Hrušáková, M., Novák T. *Reálně o společné či střídavé porozvodové výchově*. Bulletin advokacie, 1999, č. 3
- [7] Johnston, J. R. *Children of Divorce Who Reject a Parent and Refuse Visitation: Recent Research and Social Policy Implications for the Alienated Child*. Family Law Quarterly, 2005, Vol. 38, No. 4
- [8] Králík, M. *Úprava styku s nezletilým dítětem*, Právní rádce, 1999, č. 5,
- [9] Nová, H. *Problémy styku nezletilých dětí s rozvedenými rodiči*. Právní rádce, 1995, č. 3
- [10] Perry, A., Rayney, B. *Supervised, Supported and Indirect Contact Orders: Research Findings*. Int. Jnl. of Law, Policy and Family, 2007, Vol. 21, No. 1

³³ V případě nepřímého styku přichází v úvahu z povahy věci pouze výkon ukládáním pokut podle § 273 ods. 1 písm. a) občanského soudního řádu a nikoliv výkon odejmutím dítěte.

- [11] Průchová, B., Novák, T. *Omezený styk rodiče s dítětem*. Právo a rodina, 2004, č. 3
- [12] Shefts, K. R. *Virtual Visitation: Next Generation of Options for Parent-Child Communication*. Family Law Quarterly, 2002, Vol. 36, No. 2
- [13] Smyth, B. *Parent-Child Contact in Australia: Exploring Five Different Post-Separation Patterns of Parenting*. Int. Jnl. of Law, Policy and Family, 2005, Vol. 19, No. 1
- [14] Sturidge C., Glaser D. *Contact and Domestic Violence – The Experts' Court Report*. Family Law, 2000

Kontaktní údaje na autora – email:

mkornel@seznam.cz